

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Viltskadecenter vid
Grimsö forskningsstation

Viltskadestatistik 2014

Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Viltskadestatistik 2014 Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda

Rapport från Viltskadecenter, SLU 2015-1

Utgivare: Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet

Författare: Jens Frank, Johan Månsson, Linn Svensson, Maria Levin, Linda Höglund

Omslagsbild: Johan Månsson, Viltskadecenter, SLU

Utgivningsdatum: 2015-03-11

Version 2

Denna rapport kan beställas från:

Viltskadecenter, SLU, Grimsö forskningsstation,
730 91 Riddarhyttan

Rapporten kan även laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats:
www.viltskadecenter.se

ISBN: 978-91-86331-72-6

© Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, SLU

Innehåll

Inledning	2
<i>Delområden i statistiken.....</i>	3
<i>Rovdjursforum .....</i>	3
1. Tamdjur	4
<i>Om statistiken .....</i>	4
<i>Utbetalade bidrag och ersättningar 2014 .....</i>	4
<i>Skador på tamdjur 2014 .....</i>	6
<i>Skador orsakade av järv 2014 .....</i>	7
<i>Skador orsakade av lodjur 2014 .....</i>	10
<i>Skador orsakade av varg 2014 .....</i>	12
<i>Skador orsakade av örn 2014 .....</i>	14
2. Hund.....	16
<i>Om statistiken .....</i>	16
<i>Skador på hundar 2014 .....</i>	16
<i>Ersättningar för hundar 2014 .....</i>	17
3. Gröda.....	19
<i>Om statistiken .....</i>	19
<i>Beviljade bidrag och ersättningar 2014.....</i>	19
<i>Skador på gröda 2014 .....</i>	19

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i Viltskadeförordningen (2001:724) och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2008:16) samt i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9). Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som miljöinvestering och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel på blocklagda betesmarker. Medlen används i första hand i län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest. För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur har vi sedan 1997 redovisat vilka medel som beviljats ur Viltskadeanslaget (Naturvårdsverket) och Landsbygdsprogrammet (Jordbruksverket) i samma tabeller och grafer i denna rapport. Från och med i år (2015) kommer vi istället för beviljade bidrag att redovisa utbetalda bidrag istället, eftersom alla beviljade bidrag inte utnyttjas. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

I denna rapport redovisas de skador och bidrag som länsstyrelserna har registrerat i Rovdjursforum. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Tamdjur
2. Hund
3. Gröda

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur samt skador på tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar andra tamdjur än ren. För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsman som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningsmännen utbildas av Viltskadecenter.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt antalet hundar som dödats eller skadats av respektive rovdjursart under året. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda samt vilka skadegörare som observerats. Även skador på gröda måste besiktigas av en av länsstyrelsen förordnad besiktningsman för att ersättning ska kunna lämnas. Vid besiktningen bedömer besiktningsmannen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt. Storleken på skördebortfallet ligger till grund för ersättningens storlek.

Sedan 2003 har statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda hämtats från den nationella databasen Rovdjursforum (se avsnittet Rovdjursforum nedan). Trender inom delområdena redovisas för perioden 1997 – 2014. För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador.

Rovdjursforum

Rovdjursforum är en nationell databas som ägs och förvaltas av Naturvårdsverket. I databasen registreras viltskador av rovdjur och annat fredat vilt i Sverige. Rovdjursforum är ett verksamhetsstöd åt länsstyrelserna som har tagits fram av Naturvårdsverket i samarbete med Viltskadecenter och andra användare. I Rovdjursforum lagras länsstyrelserna bland annat information om ärenden som rör bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för skador på tamdjur, hundar och gröda orsakade av fredat vilt. Rovdjursforum togs i bruk våren 2003. De som har tillgång till Rovdjursforum i dagsläget är tjänstemän på länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Viltskadecenter.

1. Tamdjur

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2014 – 4 feb 2015 (dagen för uttag ur Rovdjursforum).

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådigt elstängsel eller fårnät kompletterat med två eltrådar (en låg och en hög). Bidrag ges oftast enbart till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur sedan 1997 redovisas medel som utbetalats från Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet i samma tabeller och grafer i denna rapport. Observera att summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, varför en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Redovisningen av skador på tamdjur 2014 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2014. Skador på tamdjur redovisas dels som antal *angrepp* på tamdjur orsakade av björn, järv, kungsörn, lodjur och varg, dels som antal *djur* som angripits av respektive rovdjursart under året.

Samtliga skador i statistiken är besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. Vid besiktning av tamdjur och hundar gör besiktningsmannen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. Ett tamdjur räknas i denna rapport som angripet av rovdjur om det dödats eller skadats och besiktningsmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Utbetalade bidrag och ersättningar 2014

2014 gav länsstyrelserna bidrag om totalt 6 359 000 kr för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. I tabell 1 redovisas utbetalade bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet. Att bidraget ser ut att minska drastiskt hänger samman med landsbygdsprogrammets stödcykel.

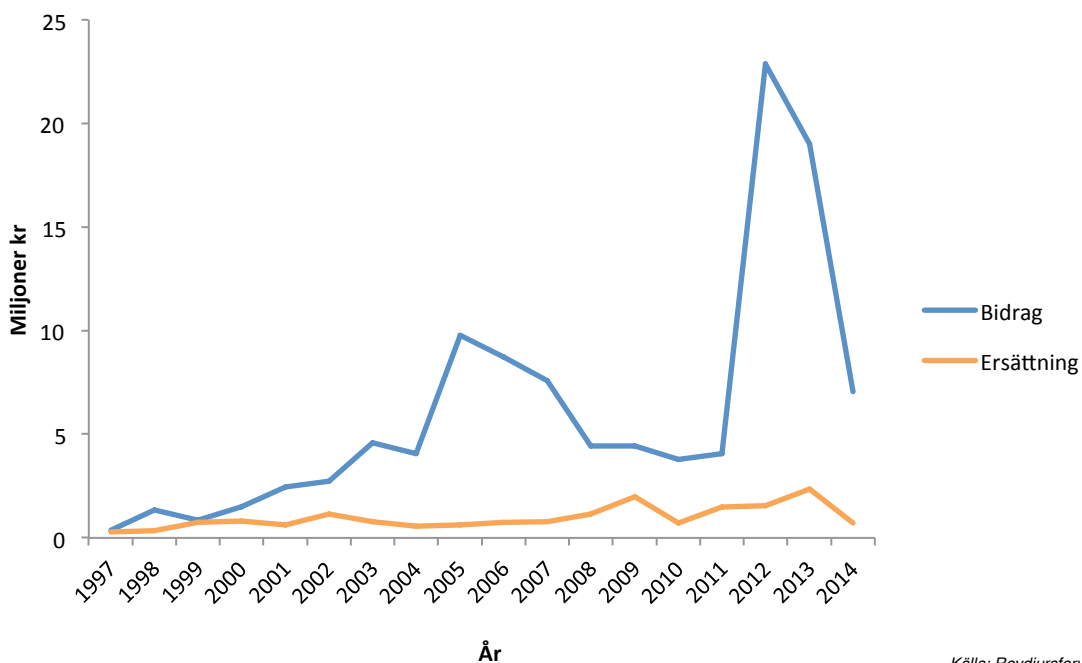
Den sammanlagda ersättningen beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2014 uppgick till 742 015 kr (tabell 1 och figur 1). Av dessa gick 125 397 kr till skador av björn, 63 436 kr till skador av lodjur och 546 032 kr till skador av varg (tabell 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2014 utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor)

Län	Bidrag	Ersättning per rovdjur							Ersättning totalt	Totalt
		Björn	Järv	Örn	Lodjur	Varg	Okänd ¹			
Stockholm	106	-	-	-	12	-	-	12	118	
Uppsala	874	-	-	-	23	-	-	23	897	
Södermanland	82	-	-	-	2	-	-	2	84	
Östergötland	-	-	-	-	2	-	-	2	2	
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
Kronoberg	280	-	-	-	-	27	-	27	307	
Kalmar	1 609	-	-	-	-	-	-	-	1 609	
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Blekinge	96	-	-	-	-	-	-	-	96	
Skåne	25	-	-	-	-	10	-	10	35	
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Västra Götaland	1 193	-	-	-	-	-	-	-	1 193	
Värmland	-	35	-	-	17	330	-	382	382	
Örebro	944	-	-	-	-	161	-	161	1 105	
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dalarna	103	-	-	-	-	16	-	16	119	
Gävleborg	913	82	-	-	6	9	-	97	1 010	
Västernorrland	109	-	-	-	2	-	-	2	111	
Jämtland	25	9	-	-	-	-	-	9	34	
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hela landet	6 359	125	-	-	63	546	-	742	7 102	

¹⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Rovdjursforum

Källa: Rovdjursforum

Figur 1. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde tamdjur 1997-2014

Skador på tamdjur 2014

Under 2014 angreps 574 får, 28 nötdjur och 2 hästar. Utöver detta angreps 28 bikupor och 8 hjortar. Även tidigare år har vi redovisat antal angripna hjortar. De siffrorna är dessvärre svårare att använda eftersom länsstyrelserna inte ska dokumentera angrepp på vilt i detta sammanhang. En del länsstyrelser har tidigare gjort detta ändå och vi har redovisat siffrorna som ett minimumtal. I juni 2014 föreslog Viltskadecenter i redovisningen av ett regeringsuppdrag att alla rovdjursangrepp på hägnade hjortar ska besiktigas och redovisas under en period om tre år för att få en bild av hur omfattande skadorna är. Vi avvaktar beslut i det ärendet.

Förutom får, nöt, get, häst, hjort och bikupor inträffar ibland även angrepp på djur som höns, påfågel, gås, kalkon, kanin, med mera. Dessa samlas i kategorin ”Annat” i statistiken.

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige 2014

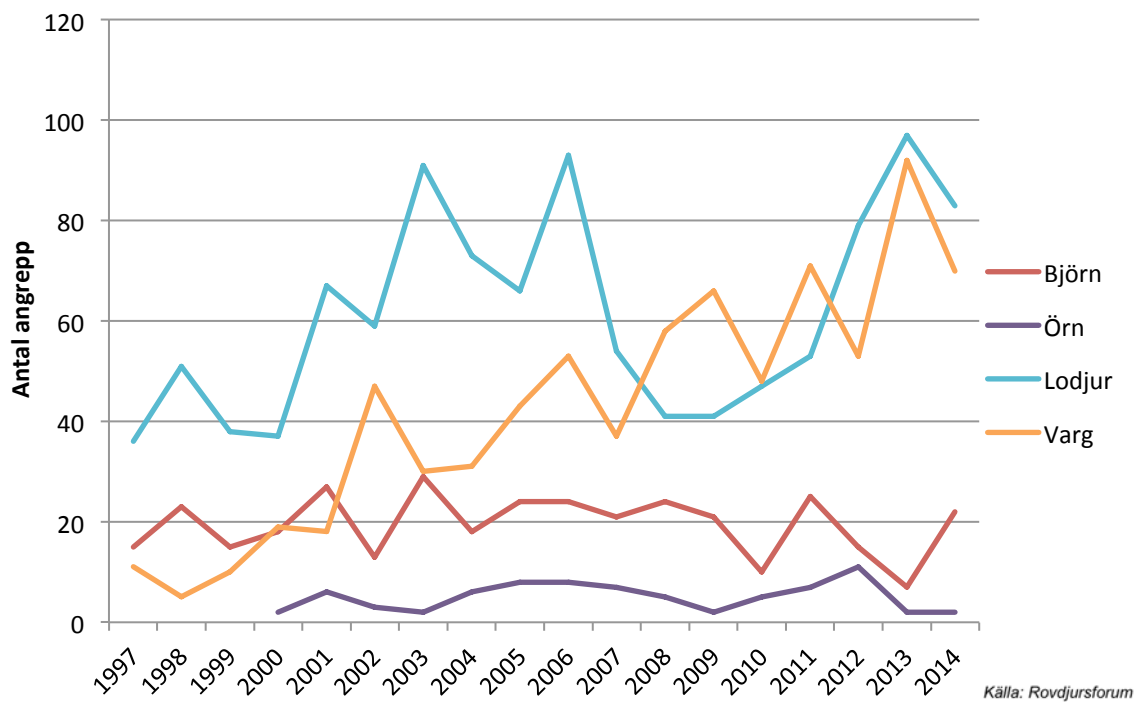
	Får			Nöt			Get			Häst			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angripna	Antal angrepp
Varg	326	54	11	2	-	26	-	-	-	2	-	-	421	70
Lodjur	134	7	5	-	-	-	2	-	-	-	-	-	148	83
Björn	27	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33	22
Örn	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Hela landet	487	64	23	2	0	26	2	0	0	2	0	0	606	177

Källa: Rovdjursforum

Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare kan variera väldigt mycket. Från och med 2007 sammanställer Viltskadecenter därför även denna uppgift. I trenddiagrammet (figur 2) redovisas endast angrepp på får. Angrepp på övriga tamdjur är väldigt få och präglas av slumpmässiga variationer.

Under perioden 1997 – 2014 har såväl antalet rovdjursangripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter (se grafer för respektive rovdjur längre fram i rapporten).

Figur 2. Antal rovdjursangrepp på får 1997-2014

Skador orsakade av järv 2014

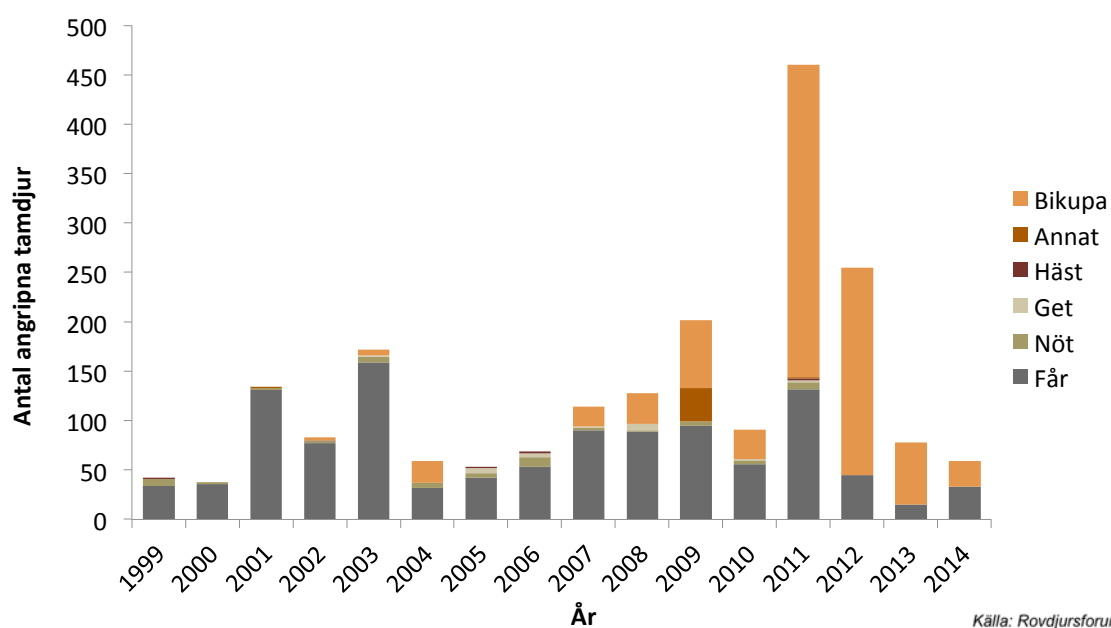
Under 2014 dokumenterades inga järvangrepp på tamdjur (ren ej medräknat).

Skador orsakade av björn 2014

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av björn 2014

	Får			Nöt			Get			Häst			Bikupa	Annat			Totalt angripna av björn						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Bikupa	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	17	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	18	-	-	-	15	-	33
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	-	-	-	2	-	6
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	5	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	10	-	-	-	5	-	15
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	27	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-	33	-	-	-	26	-	59	

Källa: Rovdjursforum

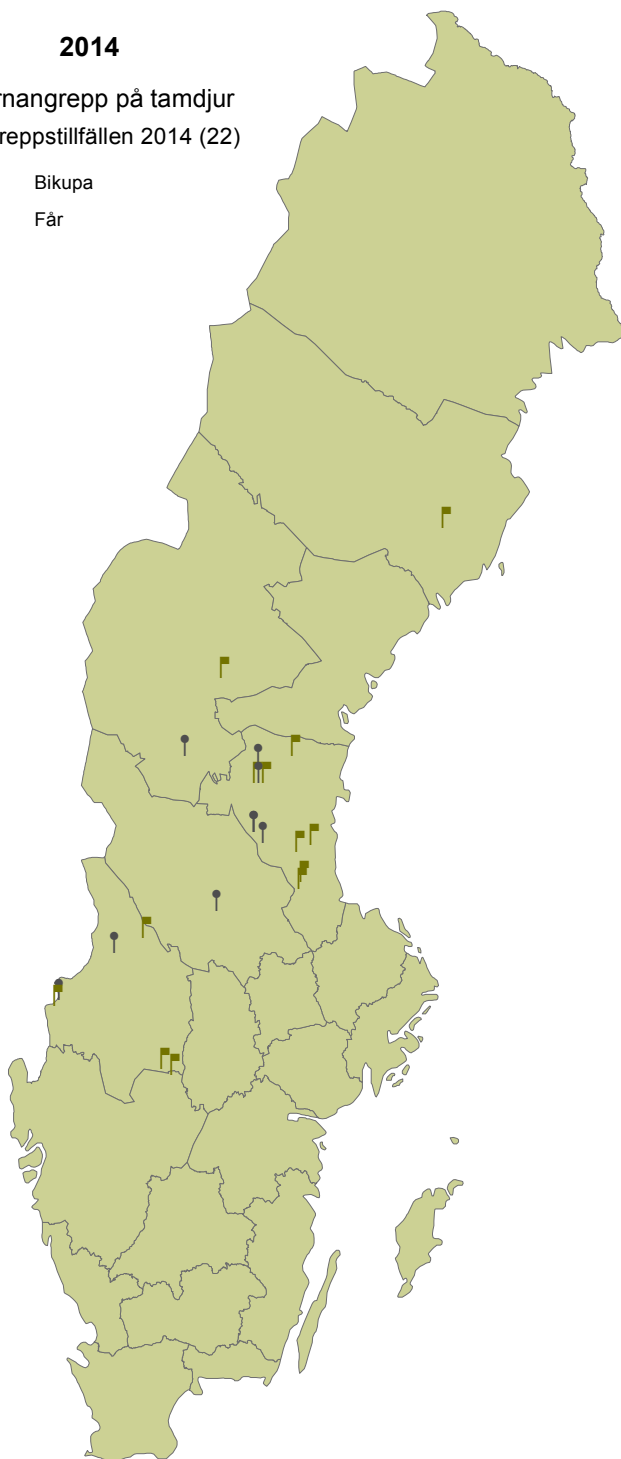
Källa: Rovdjursforum

Figur 3. Antal tamdjur angripna¹ av björn 1999-2014

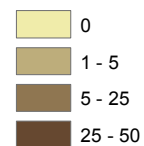
1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av björn eller saknas efter ett björnangrepp.

2014
 Björnangrepp på tamdjur
 Angreppstillfällen 2014 (22)

- Bikupa
- Får

Antal björnangripna tamdjur per län (ej bikupor)

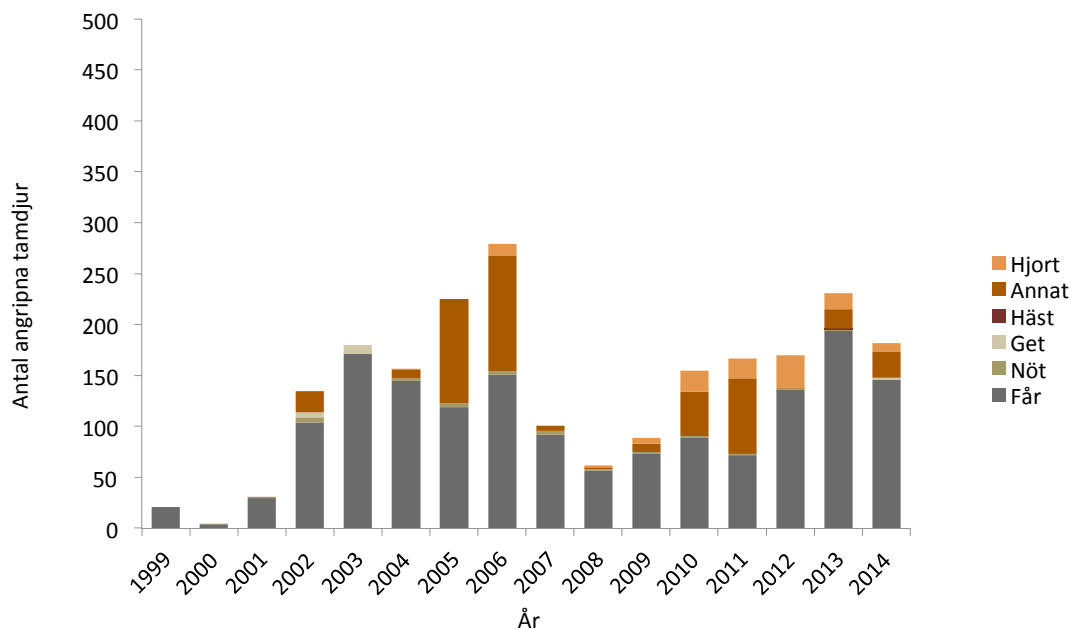

Figur 4. Björnangrepp på tamdjur och bisamhällen 2014

Skador orsakade av lodjur 2014

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2014

	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av lodjur						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Hjort	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	10	15
Halland	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	14
Jämtland	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	7	11
Jönköping	13	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	19
Kalmar	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	2	-	4
Kronoberg	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	8
Södermanland	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	9
Uppsala	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	7	-	-	11
Värmland	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	4	-	-	-	-	4	8
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Västernorrland	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	71	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	73	-	2	-	-	-	2	77
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Hela landet	134	7	5	-	-	-	2	-	-	-	-	-	19	2	3	146	-	2	-	8	26	182

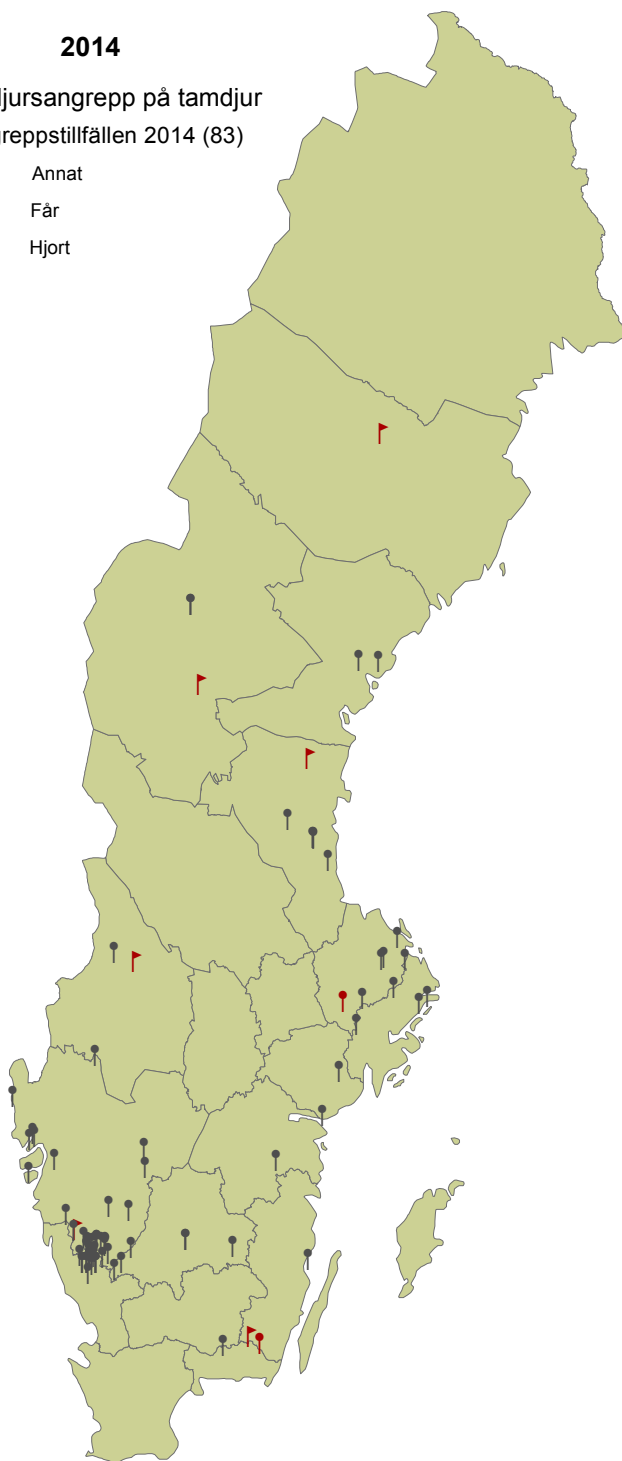

Figur 5. Antal tamdjur angripna¹ av lodjur 1999-2014

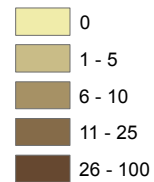
1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadade av lodjur eller saknas efter ett lodjursangrepp.

2014
 Lodjursangrepp på tamdjur
 Angreppstillfällen 2014 (83)

- Annat
- Får
- Hjort

Antal lodjursangripna tamdjur per län

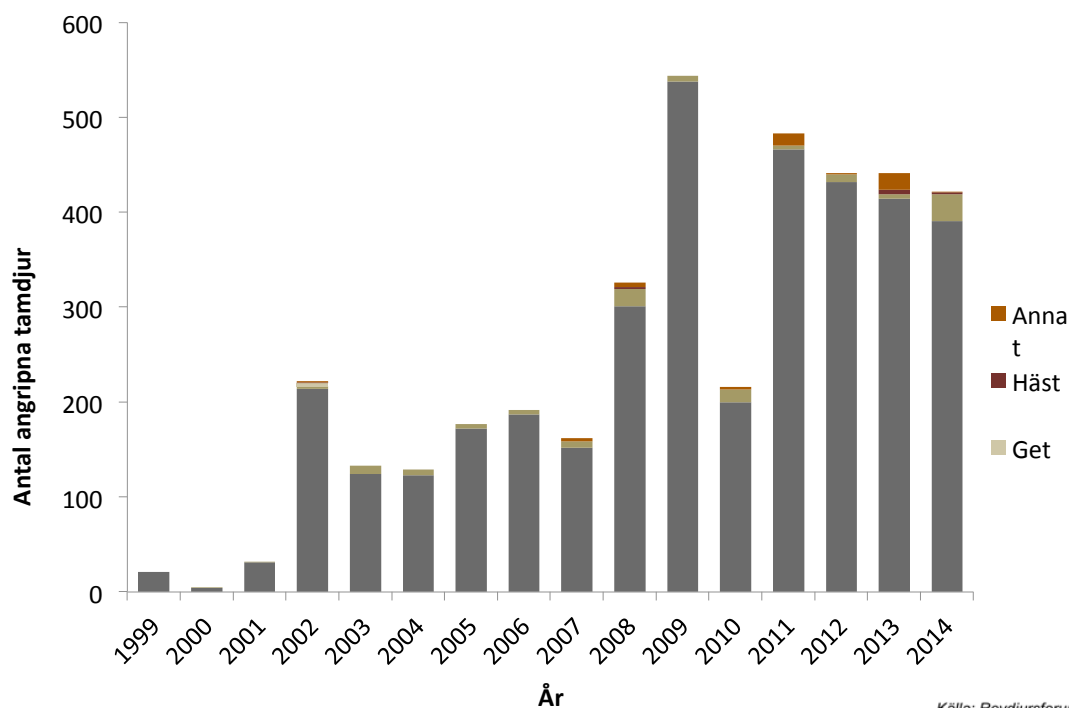
Figur 6. Skador orsakade av lodjur 2014

Skador orsakade av varg 2014

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg 2014

	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av varg					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	29	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	-	-	-	-	32
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Halland	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	6	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	12
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	8
Norrbottnen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	52	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	-	-	-	-	57
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	85	25	4	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	114	9	-	-	-	123
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	37	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	38
Västra Götaland	85	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89	-	-	-	-	89
Örebro	16	17	-	1	-	18	-	-	-	2	-	-	-	1	-	33	19	-	2	1	55
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	326	54	11	2	-	26	-	-	-	2	-	-	-	1	-	391	28	-	2	1	422

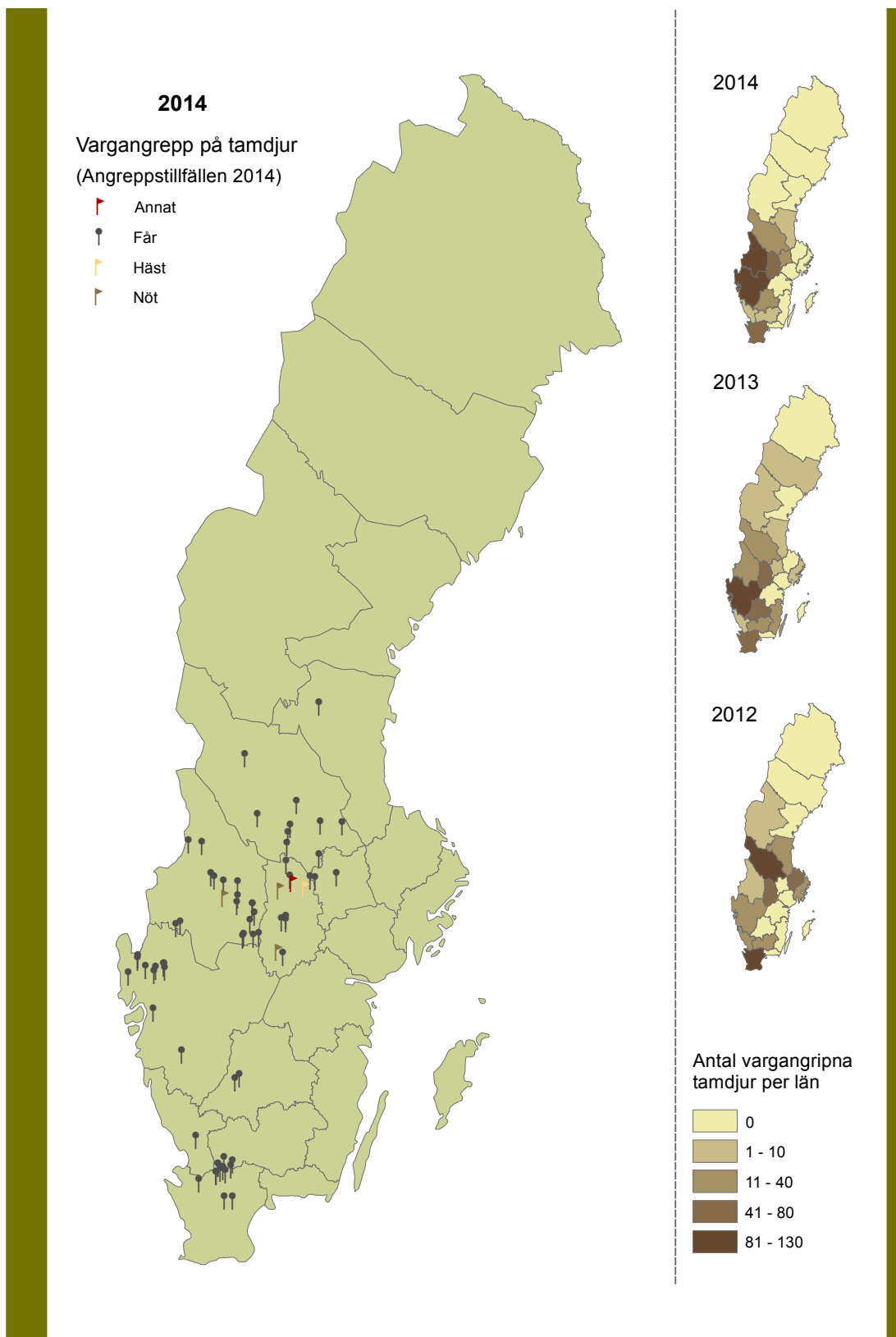
Källa: Rovdjursforum

Källa: Rovdjursforum

Figur 7. Antal tamdjur angripna¹ av varg 1999-2014

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadade av varg eller saknas efter ett vargangrepp.

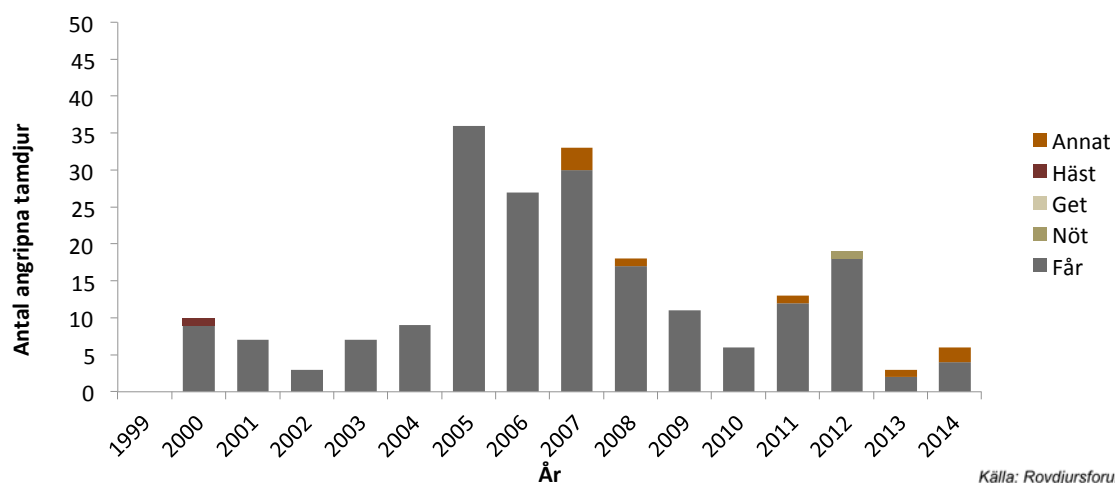
Figur 8. Skador orsakade av varg 2014

Skador orsakade av örn 2014

Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2014

	Får			Nöt			Get			Häst			Annat			Totalt angripna av örn					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	2	6	

Källa: Rovdjursforum

Källa: Rovdjursforum

Figur 9. Antal tamdjur angripna¹ av örn 1999-2014

1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av örn eller saknas efter ett örnsangrepp.

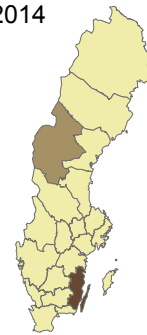

2014
Örnangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2014)

- Annat
- Får

2014

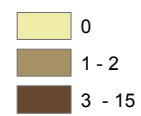
2013

2012

Antal örnangripna tamdjur per län

Figur 10. Skador orsakade av örn 2014

2. Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2014 på registreringar i Rovdjursforum fram till och med 4 februari 2014 (dagen för uttag ur Rovdjursforum).

Redovisningen av rovdjursangrepp på hundar under 2014 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2014, som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. En hund räknas i denna rapport som angripen av rovdjur om den dödsats eller skadats och besiktningsmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. Angripande rovdjursart är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet.

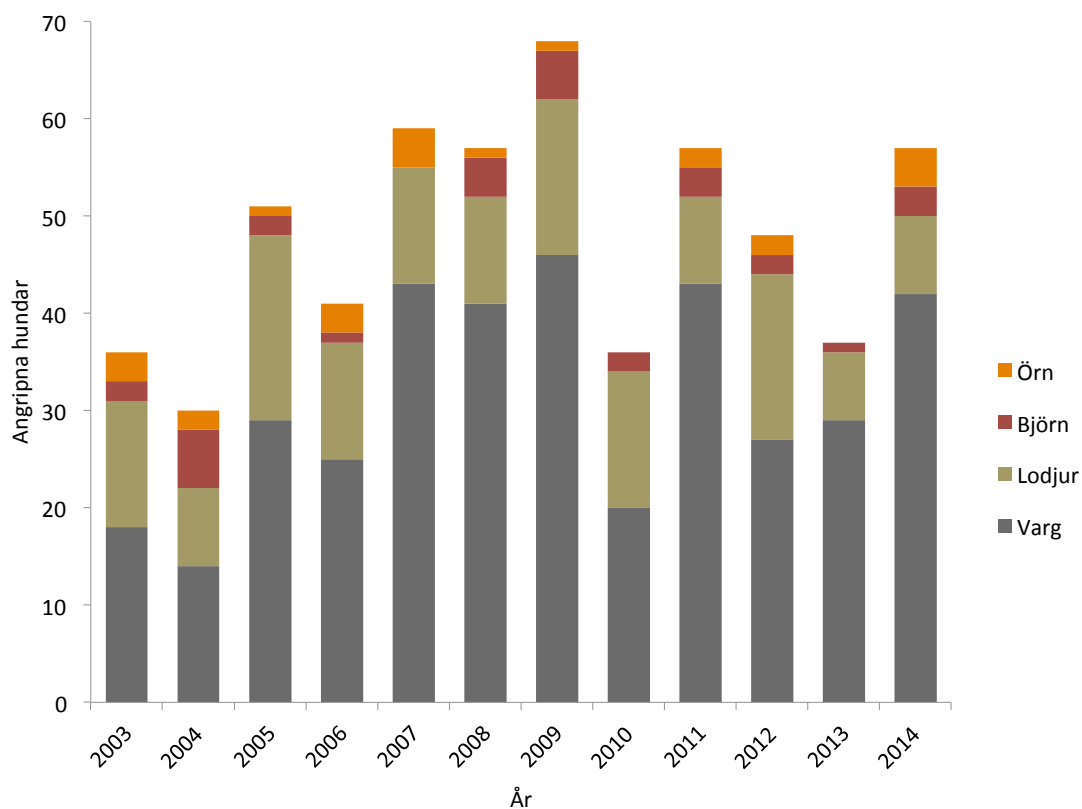
Skador på hundar 2014

Totalt angreps 57 hundar av fredade rovdjur 2014 (tabell 7 och figur 11) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. Under perioden 1997 - 2014 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken. Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jaktdagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur, per län och i hela landet 2014

	Varg			Lodjur			Björn			Örn			Totalt angripna hundar				
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Varg	Lodjur	Björn	Örn	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	4	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	4	-	2	-	6
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	3	-	1	4
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottnen	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Värmland	10	9	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	19	1	-	2	22
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Västmanland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Västra Götaland	4	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	7	1	-	-	8
Örebro	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Östergötland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Hela Landet	23	19	-	-	8	-	1	2	0	4	-	-	42	8	3	4	57

Källa: Rovdjursforum

Figur 11. Antal hundar angripna¹ av rovdjur 1997-2014

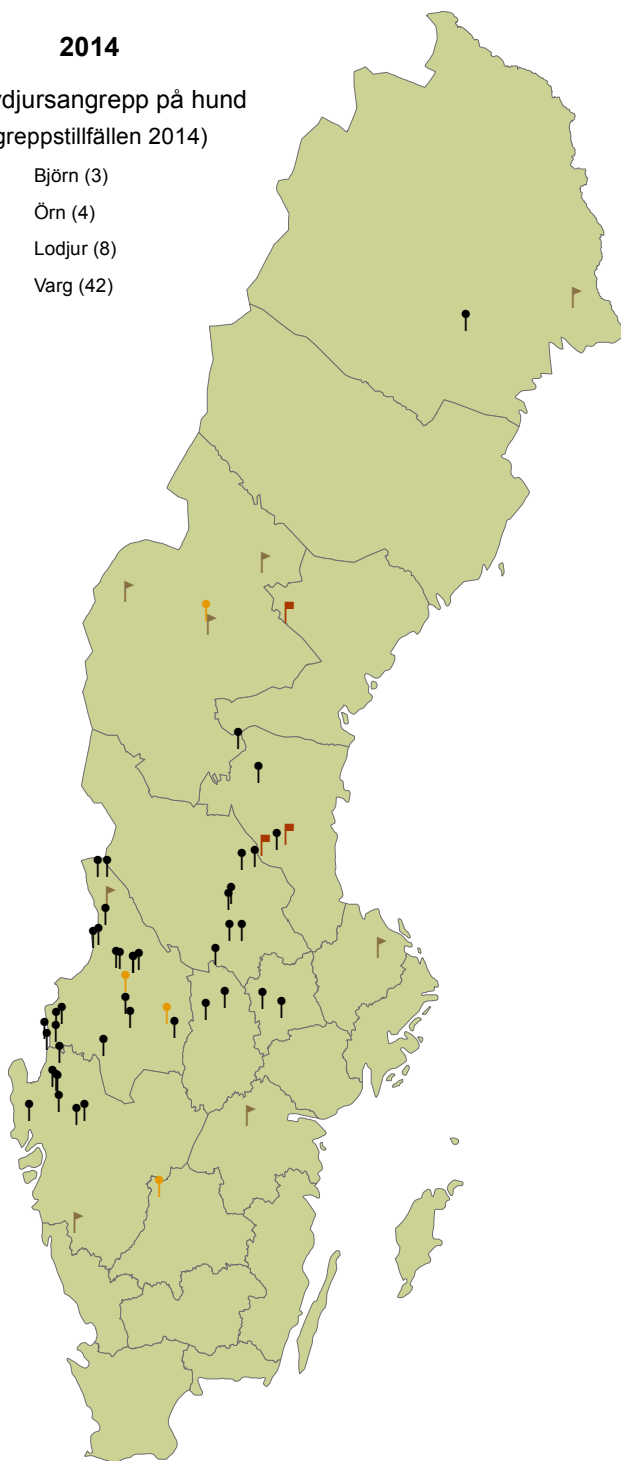
1) Antal angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av rovdjur eller saknas efter ett dokumenterat rovdjursangrepp.

Ersättningar för hundar 2014

Under 2014 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med sammanlagt 430 000 kr.

2014
 Rovdjursangrepp på hund
 (Angreppstillfällen 2014)

- Björn (3)
- Örn (4)
- Lodjur (8)
- Varg (42)

2014

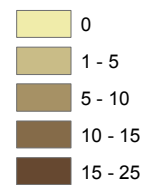
2013

2012

Antal rovdjursangripna hundar per län

Figur 12. Rovdjursangrepp på hundar 2014

3. Gröda

Om statistiken

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan 2014 – 4 februari 2015 (dagen för uttag ur Rovdjursforum). De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är:

- Utfodring på särskilda platser för att avleda fåglarna från värdefulla odlingar (genom spridning av korn under en viss tidsperiod).
- Olika skrämmeåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor och spegelskrämmor).
- Inmatning (genom odling av ”avledningsåkrar”).

Några län finansierar även skrämmekonsulenter under särskilt utsatta skadeperioder.

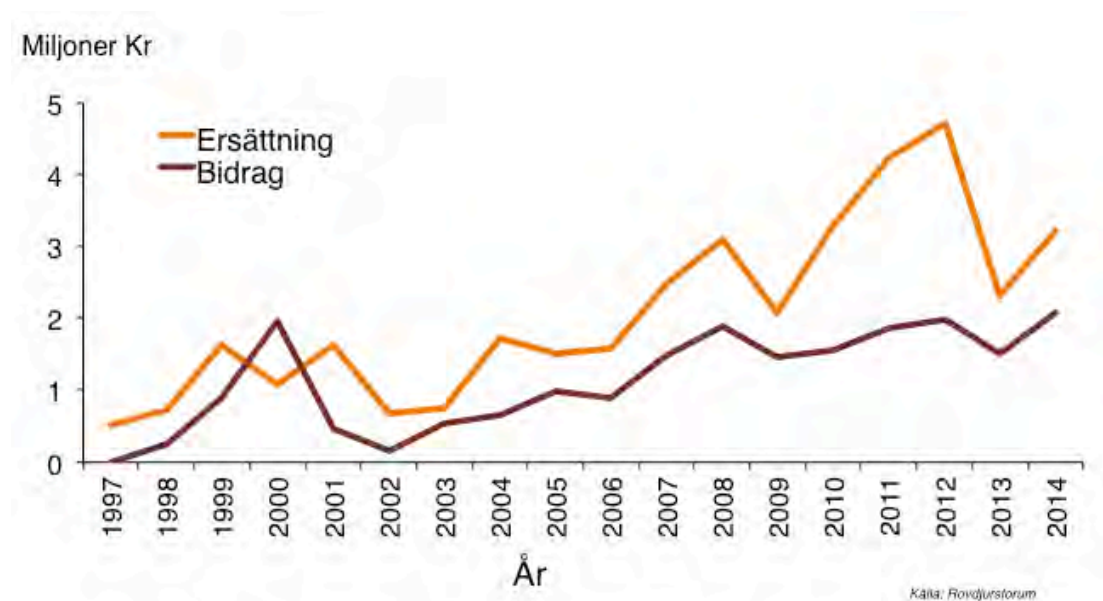
Beviljade bidrag och ersättningar 2014

Under 2014 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 2 068 000 kr. Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 3 212 000 kr (tabell 8).

Skador på gröda 2014

De skador som redovisas på gröda är besiktigade och ersatta av länsstyrelsen. I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod. Endast uppgifter om skador på gröda som ersatts av länsstyrelserna redovisas (med undantag för björnskadorna). Skador från grågäss ersätts sällan och bl a i Skåne är det framför allt grågäss som orsakar omfattande skador. Som framgår av tabell 8 arbetar flera län istället på att lämna bidrag till olika slags förebyggande åtgärder.

Björnar orsakar ibland även skador på gröda. De skador som registrerats i Rovdjursforum rör nästan uteslutande skador på ensilagebalar.

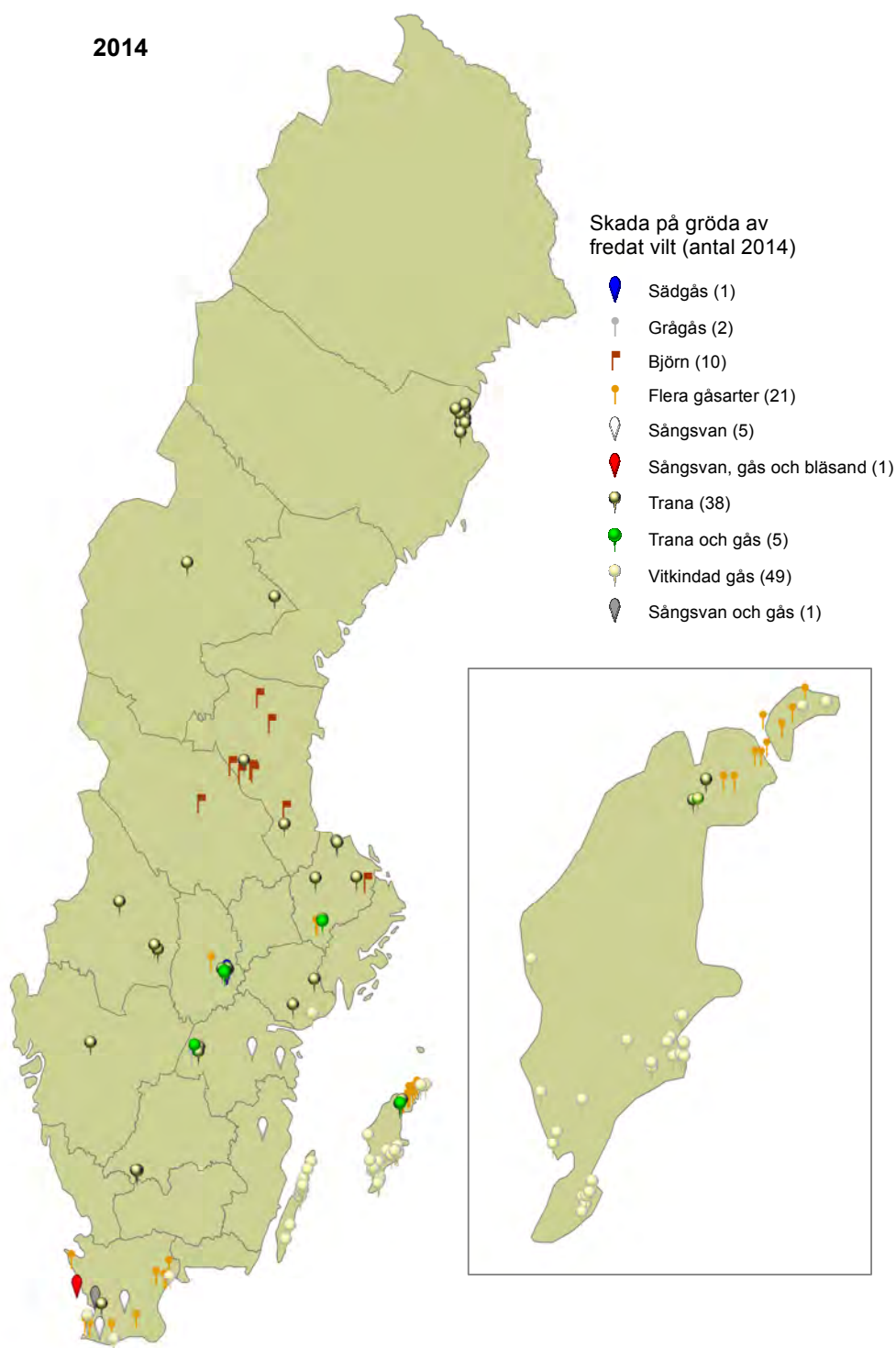

Figur 13. Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde gröda 1997-2014

Tabell 8. Av länsstyrelserna beviljade bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fredat vilt på jordbruksgrödor under 2014 (tusen kronor)

Län	Bidrag	Ersättning per skadegörare										Ersättning totalt	Totalt	
		Björn	Grå gås	Säd gås	Vitk. gås	Flera gåsar	Sång svan	Sångsvan & gås	Sångsvan, gås & blåsand	Trana	Trana & gås			
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	2	-	-	-	22	-	-	-	30	15	69	69	
Södermanland	-	-	-	-	26	-	-	-	-	22	-	48	48	
Östergötland	619	-	18	-	-	-	24	-	-	37	48	127	746	
Jönköping	21	-	-	-	-	-	-	-	-	39	-	39	60	
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kalmar	-	-	-	-	398	-	17	-	-	-	-	415	415	
Gotland	-	-	-	-	693	284	-	-	-	35	41	1053	1053	
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Skåne	758	-	-	-	101	253	29	3	79	26	-	491	1249	
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6	6	
Värmland	32	-	-	-	-	-	-	-	-	196	-	196	228	
Örebro	619	-	15	19	-	2	-	-	-	95	28	159	778	
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	
Dalarna	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	6	
Gävleborg	-	32	-	-	-	-	-	-	-	7	-	39	39	
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	19	19	
Västerbotten	19	-	-	-	-	-	-	-	-	543	-	543	562	
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hela landet	2068	40	33	19	1218	561	70	3	79	1058	132	3211	5280	

2014

Figur 14. Fördelning av skador på gröda i Sverige 2014

Viltskadecenter är ett nationellt kunskaps- och servicecenter för myndigheter, organisationer, djurägare, markägare och allmänheten. Vårt mål är att bidra till att begränsa skador och konflikter som orsakas av fredade viltarter, framför allt stora rovdjur och betande fåglar. Vi arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 1996 och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Viltskadecenter, Grimsö Forskningsstation, 730 91 Riddarhyttan

www.viltskadecenter.se

